

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-558-7-68>

**ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS OF THE NATIONAL
AGENCY OF UKRAINE FOR THE DETECTION, SEARCH
AND MANAGEMENT OF ASSETS AS A SPECIAL ENTITY
OF PUBLIC ADMINISTRATION**

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС НАЦІОНАЛЬНОГО
АГЕНТСТВА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ВИЯВЛЕННЯ, РОЗШУКУ
ТА УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ЯК СПЕЦІАЛЬНОГО СУБ'ЄКТА
ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ**

Mahdii S. M.

*Graduate Student of the PHEI
"University of Modern Knowledge"
Kyiv, Ukraine*

Магдїй С. М.

*здобувач ПВНЗ «Університет
сучасних знань»
м. Київ, Україна*

У сучасних умовах розвитку антикорупційної політики держави важливого значення набуває формування ефективного механізму виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів. Реалізація цього механізму покладена на Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, яке є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом та виконує спеціалізовані функції у сфері розшуку активів і управління арештованим майном.

Правовий статус Національного агентства врегульований насамперед Законом України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів»[1], а також підзаконними нормативно-правовими актами, що визначають порядок організації його діяльності, реалізації повноважень та взаємодії з іншими органами державної влади[2]. Вказані нормативні акти закріплюють мету створення Агентства, його завдання, функції, компетенцію, права та обов'язки, що в сукупності формують його адміністративно-правовий статус.

Створення Національного агентства зумовлене виконанням Україною міжнародних зобов'язань у сфері протидії корупції, повернення активів, одержаних злочинним шляхом, а також необхідністю впровадження міжнародних стандартів у сфері управління арештованими активами. Зокрема, діяльність Національного агентства відповідає положенням міжнародних антикорупційних конвенцій та рекомендаціям міжнародних організацій, які передбачають створення спеціалізованих інституцій для забезпечення ефективного розшуку

активів та управління ними з метою збереження їх економічної вартості. До таких міжнародних актів належать, зокрема, Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції 2003 року, яка передбачає необхідність вжиття державами заходів щодо розшуку, арешту, конфіскації та управління активами, одержаними злочинним шляхом, а також Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, і про фінансування тероризму 2005 року, яка визначає необхідність створення ефективних механізмів управління арештованими активами та міжнародного співробітництва у цій сфері [3; 4].

Отже, **адміністративно-правовий статус Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами** – це визначена нормами адміністративного та іншого публічного законодавства система завдань, функцій, повноважень, прав, обов'язків, гарантій діяльності та юридичної відповідальності Національного агентства, що визначають його місце у системі органів публічної влади та забезпечують реалізацію державної політики у сфері виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів.

До основних ознак адміністративно-правового статусу Національного агентства доцільно віднести:

– нормативне закріплення його статусу у законодавстві. Адміністративно-правовий статус Національного агентства визначається насамперед на рівні законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, що встановлюють мету створення цього органу, його завдання, функції, повноваження, порядок організації діяльності та взаємодії з іншими органами державної влади. Нормативне закріплення статусу означає, що правове становище Національного агентства, на відміну від інших суб'єктів права, визначається не довільно, а виключно нормами права, що забезпечує стабільність його правового становища та визначеність компетенції;

– спеціальний характер правосуб'єктності. Національне агентство є спеціальним суб'єктом адміністративного права, оскільки його правосуб'єктність має цільовий характер і пов'язана з виконанням конкретних державних функцій у сфері виявлення, розшуку та управління активами. На відміну від органів загальної компетенції, Національне агентство наділене спеціальною правосуб'єктністю, що обмежується сферою його діяльності та визначається спеціальним законом;

– наявність владних повноважень. Однією з ключових ознак адміністративно-правового статусу Національного агентства є наділення його владними повноваженнями, що проявляється у праві приймати обов'язкові до виконання рішення у межах своєї компетенції, здійснювати управління арештованими активами, звертатися до суду,

вимагати надання інформації від органів державної влади, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності. Наявність владних повноважень свідчить про те, що Національне агентство є суб'єктом владних управлінських відносин;

– функціональну спрямованість діяльності. Адміністративно-правовий статус Національного агентства визначається через функції, які воно виконує. Основними функціями Національного агентства є здійснення заходів з виявлення та розшуку активів, управління активами, на які накладено арешт, організація реалізації таких активів, ведення відповідних реєстрів, а також здійснення міжнародного співробітництва у сфері розшуку активів. Саме функції визначають зміст діяльності Національного агентства та обумовлюють його компетенцію;

– міжвідомчий характер взаємодії з іншими органами. Особливістю адміністративно-правового статусу Національного агентства є те, що воно здійснює свої повноваження у тісній взаємодії з органами досудового розслідування, прокуратури, судами, органами державної влади та органами іноземних держав. Така взаємодія має міжвідомчий характер і проявляється в інформаційному обміні, виконанні запитів щодо розшуку активів, передачі активів в управління та здійсненні міжнародного співробітництва;

– наявність визначеної компетенції у сфері розшуку та управління активами. Компетенція Національного агентства має чітко визначений спеціальний характер і поширюється на сферу виявлення, розшуку та управління активами, на які може бути накладено арешт у кримінальному провадженні. Це означає, що Національне агентство не є органом досудового розслідування або органом прокуратури, а виконує спеціалізовані функції, пов'язані з розшуком активів та організацією їх управління;

– підконтрольність і підзвітність у межах, визначених законом. Національне агентство як орган виконавчої влади не є повністю автономним у своїй діяльності та перебуває під контролем і у межах підзвітності, визначених законодавством. Зокрема, діяльність Національного агентства підконтрольна Кабінету Міністрів України, а також підлягає парламентському контролю, фінансовому контролю та іншим видам державного контролю, що забезпечує законність та прозорість його діяльності;

– наявність юридичної відповідальності за результати діяльності. Як суб'єкт публічної влади Національне агентство та його посадові особи несуть юридичну відповідальність за прийняті рішення, дії або бездіяльність. Юридична відповідальність може наставати у дисциплінарній, адміністративній, цивільно-правовій або кримінальній формах у разі порушення законодавства, перевищення повноважень або неналежного виконання покладених на орган функцій. Наявність

юридичної відповідальності є важливою гарантією законності діяльності Національного агентства..

Таким чином, адміністративно-правовий статус Національного агентства є різновидом спеціального адміністративно-правового статусу органу публічної влади, який характеризується особливим предметом діяльності, спеціальними повноваженнями та міжвідомчим характером взаємодії з органами досудового розслідування, прокуратури та суду. Це зумовлює необхідність подальшого детального аналізу елементів адміністративно-правового статусу Національного агентства, зокрема його завдань, функцій, повноважень та порядку їх реалізації.

Література:

1. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: Закон України від 10 листопада 2015 року № 772-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2016. № 1. Ст. 2

2. Про затвердження Положення про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: постанова Кабінету Міністрів України від 11 липня 2018 року № 613 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 13 листопада 2025 р. № 1467) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/613-2018-п>

3. Конвенція ООН проти корупції 2003 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16

4. Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів 2005 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_948